

Cedem groszy

dziennik ilustrowany dla wszystkich o wszystkim

WIADOMOŚCI Z CAŁEGO ŚWIATA - NAJCIĘKAWSZE PROCESY - SENSACYJNA POWIEŚĆ

Wielki proces bez świadków w Moskwie Angielscy inżynierowie płaczą się w zeznaniach Ostra mowa prokuratora

Moskwa, 17-go kwietnia.

Przewód sądowy w procesie 17 oskarżonych został zamknięty. Złożyli się nań wyłącznie zeznania oskarżonych i jedynego świadka inż. Długowa, który potwierdził otrzymywanie tapisa od inż. Thorntona. Pozatem nie było żadnych świadków ani ze strony oskarżenia ani ze strony obrony.

W sobotę zeznał kolejno: naczelnik oddziału remontowego w elektrowni moskiewskiej inż. Kraszynnikow, następnie monter firmi Metropolitan Vickers obywatel sowiecki Olelnik, starszy inżynier moskiewskiego trustu energetycznego Zorlin, inżynier angielski Euchney, dyrektor Monkhousa, jego sekretarka Kutuzowa i Groszory.

Oskarżeni obywatеле sowieccy podtrzymują w swych zeznaniach wszystkie punkty oskarżenia, zarówno dotyczące każdego z nich, jak i odpowiedzialności obywateli sowieckich i angielskich. Opowiadają przeważnie bez najmniejszego wahania na szereg pytań, płacząc się bardeznie przy odpowiedziach na pytania obrońców.

Zeznania pod tęporem

Sensacją dnia sobotniego stanowił odwołanie dyrektora Monkhousa, że „po wysłuchaniu zeznań inż. Sachorczukina i innych oskarżonych uważa, że proces oparty jest wyłącznie na zeznaniach stereotypizowanych ludzi i że mówił to na podstawie osobistego doświadczenia, gdyż jego samego badano w ciągu 18 godzin, oraz - że Thornton w czasie kontrontacji z Kutuzową oświadczył: „W GPK, po dużym badaniu powołano mnie, że jeżeli przynajmniej się, wszystko będzie dobrze, jeżeli zaś nie, to będzie on niepotrzebny zarówno w ZSRR jak i w Anglii.”

Codziennie badania

Z polemiki pomiędzy prokuratorem i Thorntonem wynika, że badano go prawie codziennie. Thornton jednak nigdzie nie zdemontował zeznań, dotyczących szpiegostwa wojskowego, mimo że go „nikt nie naczytał”, jak to oświadczył na poprzednim posiedzeniu.

Prokurator na zasadzie protokołów wziętych z stwierdza, że Monkhous i Thornton kłamał, mówiąc o 18-godzinnym badaniu, gdyż najdłuższe trwało ono z przerwami około 12-tu godzin. Oświadczenia Monkhousa i Thorntona o „męczącym śledztwie” prokurator uważa za próbę uratowania się w bezradnej sytuacji wobec dowodów winy.

Prokurator na zasadzie protokołów wziętych z stwierdza, że Monkhous i Thornton kłamał, mówiąc o 18-godzinnym badaniu, gdyż najdłuższe trwało ono z przerwami około 12-tu godzin. Oświadczenia Monkhousa i Thorntona o „męczącym śledztwie” prokurator uważa za próbę uratowania się w bezradnej sytuacji wobec dowodów winy.

Zeznania ekspertów

Na niedzielnym posiedzeniu ranem, które zostało zarządzone pomimo pierwszego dnia świąt Wielkiej Nocy, obrona Monkhousa zadawała obecnym na posiedzeniu ekspertom pytania o charakterze technicznym. Reszta obrońców z opinii ekspertów zrzeczywała. Na posiedzeniu wieczornym eksperci udzielili odpowiedzi, które narodziły niekończące się dla oskarżonego Monkhousa.

Kłisowy charakter sądu sowieckiego

Prokurator podkreśla klasowy charakter sądu sowieckiego, ale twierdzi, że sądy sowieckie nie mają nic wspólnego z wymiarem sprawiedliwości, zakwalifikował jako kłamliwe. Prokurator zwraca uwagę na fakt, że we wszystkich dotychczasowych procesach sowieckich opinia świata kapitalistycznego po-

nie dopuścił nigdy żadnego wtrącania się do swoich spraw wewnętrznych.

choż, jak Thornton nie mógł określić, czego się właściwie przełakt! Wedle prokuratora, opinia publiczna angielska była oszukiwana, przyczem oświadcza, że pierwszym kłamcą był sam Monkhous, który przeprosza sąd sowiecki, a nie tych, których oszukał w Anglii. Prokurator prosi wobec tego sąd o nieprzywiązanie znaczenia do deklaracji oskarżonych, jakiego można było w ostatnim słowie. Reasumując wyniki śledztwa, prokurator dochodzi do przekonania, że oskarżeni zostali schwytani na krótkim uczynku. Sam proces określa jako „wielką bitwę klasową w skali międzynarodowej”. Prokurator wskazuje, że sabotaż, który na jakiś czas ustąpił, odrodził się ponownie na najważniejszym odcinku gospodarki sowieckiej, jakim jest elektryfikacja. Winę nie przypisuje inteligencji rosyjskiej jako całości. Oskarżonych nazywa raczej jej odszczepieniami. Są oni wedle niego „skądinąd drugiego gatunku”, którzy dążali za powodów materialnych, a nie ideowych. Konkretnie zarzuca oskarżonym sabotaż, szpiegostwo wojskowe i przekupstwo. Prokurator zaznacza, że mógł obecnie tylko o oskarżonych Rosanach, a ludzie. Działania urzędniczo-Metropolitan Vickers nie są działaniami, za które firma ponosi odpowiedzialność. Monkhous - twierdzi prokurator - zapomniał, że w sądzie jest nie dyrektor, a tylko oskarżony.

Inna miara dla Rosjan.

Inna miara dla Anglików

Tzneta stosować inną miarę wobec urzędniczo-państwowych, czy funkcjonariuszy zagranicznej firmy, nie bacząc na wstręt, jaki wzbudzą Thornton i Monkhous. Prokurator zaznacza przy tym, że na ławie oskarżonych siedzi nie firma, a ludzie. Działania urzędniczo-Metropolitan Vickers nie są działaniami, za które firma ponosi odpowiedzialność. Monkhous - twierdzi prokurator - zapomniał, że w sądzie jest nie dyrektor, a tylko oskarżony.

W rocznicę urodzin obecnego kanclerza Rzeszy, Adolfa Hitlera, 1. 1. 20 kwietnia, przygotowywane są we wszystkich krajach Rzeszy niemieckiej wielkie obchody, podobnie jak to od kilku lat praktykuje się i u nas w Polsce, w dniu 19 marca.

Powysze zdjęcie przedstawia rodziców Hitlera. Ojciec dyktatora Niemiec, przedstawiony jest na rycinie w uni formie austriackiego urzędnika celnego.

Monkhous usiłował zakwestionować je, jednak bezskutecznie.

Następnie przewodniczący Ulrich ogłosił przewód za ukończeniem, poczem o godzinie 8.30 wieczorem prokurator Wydziału przesyłał mowę oskarżycielską. Wyświetlenie trwało do północy.

Mowa prokuratora

Mowa prokuratora Republiki Wyzwolskiej obitałowa w ostro momenty antyangielskie. Mówca podkreślił wyjątkowe znaczenie procesu, na który zwrócone są oczy całego świata, mas pracujących wszystkich krajów, przyciągając i wrogów ZSSR. Zwłaszcza ci ostatni - twierdził prokurator, - którzy w przedmiotu obecnego procesu przekroczyli granice suwerenności ZSSR, i wywierali niedopuszczalną presję moralną, co spotkało się z zasłużoną odprawą, zwłaszcza ci ostatni - ciągnął prokurator - bacznie obserwują proces. Jednak Z. S. S. R.

plerafa rosyjskich kontrolowulcjonistów i wskazyje na braki świadectwa angielskiego, przytaczając przykład procesu 30 komunistów w Indjach, gdzie rzekomo miało miejsce 4-letnie śledztwo z badaniami trzeciego stopnia. Co do zarzutów, które padły podczas dyskusji w Izbie Gmin, że sądy sowieckie wymierzają jedynie wyroki skazujące, prokurator przytacza przykład uniewinnienia 4-ch Niemców w procesie Szachtynskim. Co do zarzutów badania przy śleztwie pierwiastkowym, prokurator powołało się na przykład odezwy niemieckiej z 1914 r., który również ogranicza udział obrony w śledztwie pierwiastkowym.

O co oskarża prokurator?

Prokurator ostro atakuje oskarżonych Monkhousa i Thorntona za ich „balki o presji moralnej i o (s-zodimem badaniu) Polemizując z oświadczeniem Monkhousa o inscenizacji zapromocy steroryzowanych ludzi, mówił, że nawet „taki

Kosztom polskiego przemysłu

zarabiają Niemcy

Warszawa, 17-go kwietnia. Jak się okazuje, Rząd Polski udzielił znacznych ugił celnych na przyzwono z Niemiec preparaty chemiczne, stanowiące znaczną konkurencję w stosunku do przemysłu królowego, który te same artykuły również fabrykuje.

W szczególności ugił takie otrzymania sprowadzone z Niemiec: aspryna i lino pochodno kwasu salicylowego, które to preparaty dzięki wielkim wysiłkom technicznym i finansowym, zaczęto niedawno wyrabiać w Polsce.

Wobec tego Związek Przemysłu Chemicznego złożył memoriały Rządowi, wskazując na ogromne szkody, jakie ponosi wskutek tej polityki popierania niemieckiego importu.

19 zamachów bombowych na kościoły

Straszliwy dzień w Hawannie

W Wielki Piątek Hawanna przeżyła straszliwy dzień. W różnych częściach miasta dokonano lub usiłowano dokonać 19 zamachów bombowych. Zamachowcy przedewszystkiem usiłowali zniszczyć kościoły oraz wywołać zaburzenia i zniszczenie w ważnych punktach komuni-

kacji. Wojsko i policja czyni poszukiwania za sprawcami zamachów. Przyszło

do szeregu zabój, w czasie których dwie osoby zostały zabite.

Major-zabójca

będzie wydany z wojska i stanie przed sądem zwykłym

Zabójca obywatela ziemskiego Janowskiego, mjr. Stawicki w dalszym ciągu przebywa w więzieniu i pozostanie tam prawdopodobnie aż do rozprawy sądowej. Władze śledcze rozszerzyły akt oskarżenia również na osobę jego żony. Mjr. Stawicki oskarżony jest o zabójstwo z premedytacją.

Krytycznej nocy, jak wiadomo, mjr. Stawicki siedział w restauracji Ziemiańskiej w towarzystwie swej żony i pewnej fortaneczki. Ziemiański Janowski prosił do tańca fortaneczka, a omówiła mu w związku z tem wyniki awantura, w

której rolę znaczną odegrał mjr. Stawicki. Zona majora rzekomo podrażała go do strzelania i w związku z tem została postawiona w stan oskarżenia.

W ostatniej chwili zarząd radykalny zwrót w całej sprawie. Mjr. Stawicki ma być wydany z wojska, gdyż popełnił przestępstwo pospolite. Po wydaniu sprawa zostanie rozstrzygnięta na podstawie zwykłego, powszechnego kodeksu karnego.

Według obiegających pogłosek podobno sprawa ta została przekazana sądziemu śledczemu.

INWALIDA.

31e jest żydów na świecie

Według ostatnich statystyk liczba Żydów rozszarych po całym świecie wynosi około 15 milionów głów.

Najwięcej Żydów mieszka w Ameryce (około 4 miliony), dalej w Anglii i jej posiadłościach (około 3 miliony).

Największe skupienie ludności żydowskiej posiada Polska (2.839.456) i Rosja (2.626.667).

W Niemczech mieszka 643 tysiące Żydów, w Francji 168 tysięcy, w Palestynie około 150 tysięcy, we Włoszech 46 tysięcy, w Japonii liczba Żydów nie przekracza 500.

30 osób stanie przed sądem

Ktoż zjść antyżydowskich

Władze prokuratorskie zakończyły śledzenia w sprawie głośnych zabój antyżydowskich w Radziłowiu w ub. miesiącu.

W stan oskarżenia postawionych będzie 30 osób.

Ofensywa japońska na Pekin

Z Pekinu donoszą, że z Japonii nadęzły nowe transporty wojsk, artylerji, karabinów. Według wiadomości otrzymanych z głównej kwatery wojska japońskiego rozpoczynają w najbliższych dniach wielką ofensywę na Pekin.

Wojsko japońskie posuwa się również w kierunku południowo-wschodnim, ku granicy sowietów.

Dowództwo chińskie zmobilizowało w okolicach wielkiego muru dwa korpusy wojska.

Jeszcze jeden Polak w rękach oprawców hitlerowskich

Wychodzący w Westfalii dziennik polski „Naród” donosi: W Bochum-Dalhausen zdarzył się nowy wypadek pobicia polaka Andrzeja Józefiaka, który zo-

stał zawezwany od Brunatnego Donu i ogłuszony, a następnie do krwi pobity. Cielec Józefiaka pokryte jest śniegiem przeraźliwym.

Prowokacyjny najazd bojówki hitlerowskiej na terytorjum francuskie

W święta grupa hitlerowska w brzoźnych koszarach przybyła tu z Elberfeldu samochodami, udekorowanymi flagami ze swastyką hitlerowską. Hitlerowcy zatrzymali się przed dworcem centralnym.

Wkrótce zebrał się dookoła nich tłum,

który przyjął groźną postawę. Policja przeprowadziła hitlerowców wraz z samochodami do komisariatu, gdzie spisano protokół, poczem zażądano od przybyłych natychmiastowego opuszczenia terytorjum francuskiego.

Hitler obejmie zwierzchnictwo nad wszystkimi związkami narodowymi

Nowe masowe aresztowania w Niemczech

Okres wielkanocny upłynął w Niemczech spokojnie. Niemniej jednak określony poprzedzila mala pogłosek, co do niezwykle podniecającej opinii publiczna sprawy stosunku Stahlhelmu do rządu

Rzeszy. Pogłoski te mówiły przede-wszystkiem, że Stahlhelm podany ma być całkowicie władzy Hitlera, zaś dotychczasowy przywódca Stahlhelmu młn. Seltdte przejść ma do narodowych socja-

PRZYGODY SPISKOWCÓW I SZPIEGÓW POLSKICH

Pod groźbą rozstrzelania

Dalszych instrukcji udzielił panu Porucznik Schneider.

Włoskiego następnie odprowadzono na dziedzińiec koszarowy, gdzie stał jeszcze Hadaski. Potem obok spiskowców odprowadzono do aresztu wojskowego i zamknięto we wspólnej celi.

Obok celi, w której zamknięto Włoskiego i Hadaskiego, umieszczono Marońego, Skaleca, Lidzka, Hajde i resztę aresztowanych w Jasinach. Wnet nastąpiła między nimi porozumienie. Podchor. L. i zamknęci z nim razem koczowali przy mocno przekonani, że Włoskiego i Hadaskiego już wśród żyjących niema. Na wiadomość, że jeszcze są przy życiu, opanowała ich szalona radość.

niery wysiadło, by pilnować drogi. Oberleutnant Schneider nakazał im niktogo w wioski nie wypuszczać, a osobę podejrzaną przytrzymać.

Reszta żołnierzy z Schneiderem i Włoskim pojechała do wioski i przystanęła przed oberżą.

Włoski wskazał następnie miejsce, gdzie miał się rzekomo spotkać z porucznikiem Włoskim.

Musił on się następnie ustawić w tem miejscu i oberleutnant Schneider udzielił mu instrukcji, jak ma się zachowywać. Wolno mu było przeczącać się w obrębie około 10 metrów. Na znak, że rozmawia z Włoskim, Włoski miał ściągnąć czapkę z głowy.

Schneider i jego żołnierze ukryli się następnie. Poprozdnie jednak Schneider ostrzegł Włoskiego, groząc mu, że gdyby próbował ucieczki albo... ostrzegł Włoskiego, to może być pewien, że zostanie zastrzelony.

Włoski w to nie wątpił. Gdy następnie przechadzał się na wyznaczonym posterunku, ogarnął go dziwny niepokój. Starannie uważał, by wyznaczoną mu linię nie przekroczyć. Lękał się, że któryś z żołnierzy może zastrzelić go.

listów. Pogłoski te podniecił jeszcze fakt, że Seltdte udał się na Święta Wielkanocno do Bawarii, aby, jak mówił, omówić te sprawy z Hitlerem.

Wiadomości o wstąpieniu Seltdego do narodowych socjalistów zaprzeczono, natomiast potwierdzoną jest nagłoi pogłoski o aresztowaniu kierownictwa Stahlhelmu przez Hitlera, tłumacząc to tem, że kanclerz Rzeszy, jako kierownik całej polityki państwowej, winien także mieć w reku zwierzchnie kierownictwo wszystkich związków narodowych.

Z zakończeniem rokowań w tej sprawie należy się liczyć po świętach.

Fala rewizji i aresztowań w Niemczech trwa. W Hanowerze w sobotę w poludnie hitlerowskie szturmówki obsadziły miejscowa Kasa Chorych, aresztując dyrektora Killana, sen. Goetscha i przewodniczącego Związku Krajowego Monachmeyer. Okupacja gmachu Kasy Chorych trwała ma do środny, zaś przez ten czas przeprowadzana będzie rewizja, która ma sprawdzić podejrzenia co do niedokładności i nadużyć w Kasie.

Rewizje w okolicy Królwewa dały w wyniku znalezienie 14 karabinów, 9 pistoletów, 700 sztuk amunicji oraz wielką ilość bibliotek komunistycznej. Aresztowano 11 osób.

Według doniesień prasy hitlerowskiej, aresztowany uczoney Pawel Cossmann, znajduje się pod zarzutem korespondencji z różnymi osobistościami zagranicą, która kompromituje dalsze stosunki w Niemczech. Ponieważ prof. Cossmann jak pisał hitlerowskiej, mógł ciężkiej depresji psychicznej, musiano oddać go do szpitala.

— Lepiej już stać pod murem i paierzec w luży karabinów, niż żyć w tej niebezpieczności — myślał Włoski.

Minęła godzina — czekano i dłużej. Wreszcie o godz. 6-tej zmudziło się to Schneiderowi. Wyszedł ze swego ukrycia i zbliżył się do Włoskiego.

— Jest godzina 6-ta, a tego Włoskiego jakos nie widać. Pan sobie te historie z Włoskim prawdopodobnie zmyślił.

— Panio poruczniku, powiedziałem panu — kłamał Włoski. — Wszyscy inni aresztowani mogą to potwierdzić, bo powiedziałem im, że dziś o godz. 5-tej od Włoskiego odbiorę dla nich pieniądze.

Oberleutnant Schneider widocznie uwierzył, bo zmienił ton rozmowy i zapytał Włoskiego, co myśli, że Włoski o tym czasie nie przybył na miejsce.

— Może dowiedział się o naszym aresztowaniu — odpowiedział na to Włoski.

Schneider wzruszył ramionami. Następnie kładz zwołał postawionych w wiosce żołnierzy, poczem powrócono do Kluczborka.

Włoski spodziwał się nowych badań. Pozostawiono go jednak w spokoju.

(Ciąg dalszy nastąpi).

